

WILLEM SAS FILEERT DE STAAT VAN ONS LAND

‘Politici, wees toch slimmer’

Of het nu gaat over de geldstromen tussen de gewesten, burgerparticipatie of staatsvormingen: Willem Sas is een veelgevraagd onderzoeker door de overheden van ons land. Het probleem: “Onze politici slagen er niet meer in onpopulaire maatregelen aan de man te brengen.” MYRTE DE DECKER, FOTOGRAFIE FRANKY VERDICT

Dat de Duitse regering elk gezin ongeveer 500 euro laat bijdragen om de energiecrisis het hoofd te bieden, vind ik een pittige maatregel”, zegt Willem Sas. “Misschien beseft de Europese bevolking nu dat dit geen Russisch-Oekraïense oorlog is, maar een economische oorlog die ons allemaal treft.”

Tussen de habités in Le Ciro voelt de econoom zich op zijn gemak. Voor hem is het een beetje thuis komen in het café aan het Brusselse beursgebouw. Sas woonde jarenlang in een appartement erboven. En hoewel hij intussen is verkast naar Molenbeek, dat hij afwisselt met een steek in Glasgow, waar hij professor publieke economie is aan de University of Stirling, kent de bediening hem nog altijd. In ons land is Sas verbonden aan de KU Leuven. Hij werkte mee aan de onderzoeken naar de geldstromen tussen de gewesten, de staatsvorming

• **WILLEM SAS**
“Deze energiecrisis is het ideale moment om te tonen dat niemand uit de boot hoeft te vallen.”

en de opkomst van politiek extremisme.

In tegenstelling tot Duitsland heeft ons land een btw-verlaging op elektriciteit en stookoliecheques toegekend. Is dat een goede maatregel?

WILLEM SAS. “Economisten zijn het erover eens dat het niet de juiste maatregelen zijn om de energiecrisis aan te pakken. De financieel zwaksten in onze maatschappij voelen het te weinig in hun portemonnee. Vraag het aan eender welke alleenstaande moeder, die in een slecht geïsoleerde woning woont. Zij heeft geen overschot. Als je zulke maatregel-

“

‘Iedereen is het erover eens dat we af moeten van de fiscale koterij, en een transparanter federalisme à la Zwitserland moeten invoeren’

len wilt invoeren, moeten ze veel gerichter zijn. “Dat neemt niet weg dat we decennialang te weinig hebben betaald voor onze energie. Misschien is het niet slecht dat we eindelijk de correcte prijs betalen. Het dwingt ons stil te staan bij onze consumptie.”

Is tien keer meer betalen een correcte prijs?

SAS. “We zitten in een uitzonderlijk situatie. Maar de prijs mocht voor de crisis gerust drie keer hoger liggen. De situatie zoals ze was voor Rusland de gaskraan sloot, is een tekstboekvoorbeeld van wat we marktfaling noemen. Energie was te goedkoop, omdat het prijskaartje van de klimaatopwarming niet in de kostprijs zit. De overheid moet dan tussenbeide komen met belastingen, om die prijs te verhogen.”

Kan Europa de lidstaten dwingen het Duitse voorbeeld te volgen?

SAS. “Dat denk ik niet. Zulke maatregelen worden in de Europese Raad genomen. Die heeft beslist dat onze gasconsumptie deze winter met 15 procent moet verminderen. Maar verschillende lidstaten hebben daarop individueel een uitzondering bedongen, wat de deal terecht heel wat kritiek opleverde. Het is cruciaal dat we allemaal op dezelfde lijn zitten.”

Premier Alexander De Croo waarschuwde voor vijf tot tien zware winters. Hebben we een kritiek punt bereikt?

SAS. “De premier heeft ook gezegd dat we dat als land aankunnen en elkaar moeten steunen in moeilijke tijden. •

Trends introduceert vijf nieuwe stemmen in het publieke debat. Jonge mensen die hun kunnen al hebben bewezen, maar bij het brede publiek nog relatief onbekend zijn. Waar zijn ze professioneel mee bezig? Hoe kijken ze naar enkele prangende kwesties? Hoe zien ze de toekomst? We vroegen hen ook om, ter kennismaking, een vriendenboekje in te vullen.

Hij had evengoed over de Europese Unie kunnen spreken in plaats van over ons land. "Ik geloof wel dat het deze winter pittig wordt. Maar er is geen reden tot paniek, wel tot bezorgdheid. We moeten ervoor zorgen dat we klaar zijn en een plan hebben om deze periode door te komen. "Het stomste wat een politicus nu zou kunnen doen, is zeggen dat alles wel goed komt en de bevolking zich geen zorgen hoeft te maken. Als hij in december zou moeten zeggen dat het licht uit moet en we de verwarming niet meer mogen opzetten, zou dat rampzalig zijn voor het politieke vertrouwen."

Hoe groot zal het welvaartsverlies door deze energiecrisis zijn?

SAS. "Als we ons goed organiseren, zo weinig mogelijk gas en energie verbruiken, en dat vlotter laten vloeien naar de Oost-Europese landen, waar het tekort het grootst is, dan komen we er met een beperkte recessie doorheen. De inspanningen moeten dan wel eerlijk verdeeld worden onder de lidstaten, de bevolking en de bedrijven.

"We moeten vooral duidelijk maken dat die inspanningen de moeite waard zullen zijn. Ja, we vragen om minder gas te verbruiken. Ja, een warmtepomp is een forse investering. Maar we zullen uiteindelijk verlost zijn van het gasinfaas. Windenergie uit Denemarken zal vlotter naar Europa kunnen stromen, zonnepanelen zullen verbeteren en ook de nieuwe generatie kernreactoren kunnen bijdragen."

Deze recessie brengt dus veel nieuwe kansen?

SAS. "Zo moeten we het bekijken. We kijken veel te pessimistisch naar deze crisis, en denken dat Poetin zich vrolijk in de handen wrijft. Ik zeg u: voor Poetin is het *game over*. Rusland wordt hier slechter van. Wij worden er beter van. Toch als we het goed aanpakken. Ik heb nog altijd geloof in de politici."

Dan bent u allicht nog een van de weinigen.

SAS. "Ik heb er vertrouwen in dat er voldoende mensen zijn

'Als De Croo zegt dat we vijf tot tien moeilijke winters zullen hebben, is dat voor mij wél een teken van politieke moed'

die durven te geloven in goed beleid. Dat het vertrouwen in politici afneemt, is niet nieuw. Al sinds de jaren tachtig en negentig kalft het af. Dat gebrek aan vertrouwen is wel een probleem. We kunnen de energiecrisis oplossen, als we het goed aanpakken. Maar zonder een draagvlak bij de bevolking zit je vast."

Hoe is dat afgekalfde draagvlak te verklaren?

SAS. "Het probleem van onze politici is dat ze onpopulaire, maar broodnodige maatregelen niet durven of kunnen verkopen. Als De Croo zegt dat we vijf tot tien moeilijke winters zullen hebben, is dat voor mij wél een teken van politieke moed. Je moet durven toe te geven dat het moeilijk wordt, maar dat de inspanning de moeite waard is op de lange termijn.

"Politici slagen er maar niet in de bevolking te overtuigen van de oplossingen die ze moeten doorvoeren. Ze vallen te snel terug op de partijlogan of plooiën zich terug op wat de laatste peiling leert. Waarom proberen ze een genuanceerde oplossing niet uit te leggen aan de brede bevolking? Of die een beetje sexy te maken?"

"Dat is de enige manier om extreemrechts en -links te bekampen. Zij kunnen eender wat zeggen. Als andere partijen hun simplistische boodschap herhalen, werkt dat niet. Onderzoek na onderzoek toont aan dat kopieën van het extreme ervoor zorgen dat mensen nog meer voor het origineel stemmen."

Heeft deze regering al iets goed gedaan?

SAS. "Er zijn eindelijk initiatieven rond een fiscale en staats hervorming. Er worden experts ingeschakeld en een burgerbevraging gehouden. Maar dan komt er meteen kritiek, soms zelfs van partijvoorzitters, nota bene op hun eigen regering. Nochtans zijn het evenwichtige, onderbouwde aanzetten tot goede oplossingen.

"Maar uiteindelijk krijgen ze de rekening gepresenteerd, en gaat het Vlaams Belang met de stemmen lopen. Mijn oprechte vraag aan politici luidt: willen jullie herverkozen worden of niet? Als je dat wilt, wees dan eindelijk slimmer en loop de extremen niet achterna. Dat is duidelijk geen winnende strategie. Het centrum kalft al tien jaar af in dit land. Stop er gewoon mee."

U was betrokken bij de burgerbevraging die het fe-

Er is meer dan werken alleen, zeker in de zomer. Dit vriendenboekje schetst de persoon achter de denker.

Trends
VRIENDENBOEK

Mijn naam is: Willem Sas

Ik ben jarig op: 21 maart

Zijn kinderen een rijkdom of is de wereld al vol genoeg?

Als ze bewust worden opgevoed en alle warmte en ruimte krijgen om open te bloeien, zijn ze een rijkdom. Maar een leven zonder kinderen kan even rijk zijn.

Hoe ziet je vakantie eruit?

Het is wat cliché, maar de digitale detox deze zomer, klimmen van hut naar hut in de Alpen, was geweldig.

Is geld belangrijk voor jou?

Geld is een middel om goed en vrij te kunnen leven, geen doel. Iedereen heeft uiteindelijk recht op dat privilege.

Wat wou je als kind worden?

Schrijver of helikopterpiloot

Wat is je beste eigenschap?

Nieuwsgierigheid

Wie of wat zou je meenemen naar een onbewoond eiland?

Boeken, en een teleportatiepoort om er af en toe vrijwillig naar toe te kunnen gaan.

Hoe ga je naar het werk?

Met de trein en de fiets

Hoe zorg je voor een goed evenwicht tussen werk en privé?

Dat is moeilijk als je werk ook je passie is. Ik laat dat meestal spontaan over aan het moment. Dat is niet altijd even gemakkelijk.

Welk advies zou je aan je jongere ik geven?

Trek je wat minder aan van wat (je denkt dat) de maatschappij van je verwacht.

Wat is je favoriete zomerdrankje?

Negroni

deralisme moet herdenken. Die werd niet zo positief onthaald.

SAS. "Ik ben ontgoocheld in de manier waarop de media die bevraging hebben weggezet. Ze was nog maar pas gelanceerd, en er kwam alleen kritiek op. De communicatie zat inderdaad fout: ze was niet afgestemd op de inhoudelijke oefening. En er moest te snel gewerkt worden, waardoor de testperiode werd overgeslagen. Maar ik geloof nog altijd in de idee erachter. Burgers hebben het recht hun mening te geven of ideeën over het land te delen. "De term 'bevraging' was misplaatst. Dit was een burgerforum. Niemand moest de hele lijst invullen. Respondenten mochten gerust een onderwerp kiezen dat hen het nauwst aan het hart lag. Die boodschap is helaas nooit overgenomen. De oppositie, niet het minst de N-VA, stond dus meteen klaar om het initiatief af te schieten."

Zijn de resultaten bruikbaar?

SAS. "Ongeveer 17.000 burgers hebben delen van de vragenlijst ingevuld. Daar kwamen heel originele ideeën en bedenkingen uit, die we zullen meenemen in de voorstellen aan de regering. Al krijg ik wel de indruk dat het kabinet van minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verhinden de bevraging het liefst zo snel mogelijk klassteert. Het zou een teken van politieke moed zijn, mocht men rekening houden met de resultaten."

Denkt u dat het de fiscale en staats hervorming beter zal vergaan dan het recente pensioenakkoord, dat op

hoongelach werd onthaald?

SAS. "De voorzitters schrijven de staats hervorming nu al af. En de fiscale hervorming zal ook op een teleurstelling uitlopen. Er zullen uiteindelijk weer alleen enkele beslissingen in de marge worden genomen."

"Nochtans is iedereen het erover eens dat we af moeten van de fiscale koterij, en een transparanter federalisme à la Zwitserland moeten invoeren. Met een beetje politieke moed en de vaardigheid om de bevolking uit te leggen dat er een werkbare oplossing is gevonden, denk ik dat je een unicum bent op het politieke speelveld."

Hebben we in de politiek dan meer nieuwe gezichten nodig, die voor een stijl-

WILLEM SAS
"Oudere politici moeten het systeem veranderen, zoals de partijfinanciering."

breuk kunnen zorgen?

SAS. "Ik denk dat jonge mensen exact dezelfde fouten maken zodra ze in de politiek zitten, omdat de dynamiek hen in een bepaalde richting duwt. Oudere politici met enig gewicht moeten het systeem veranderen, zoals de partijfinanciering. De huidige regering moest aan het begin van haar legislatuur meteen de coronacrisis bezweren. Haar oproep aan de bevolking om als samenleving tegen het virus te strijden, was heel mooi. Dat krijg je alleen gedaan als voldoende zwaargewichten in de regering zitten. Ze hebben de rest van hun beleidsverklaring wel nog niet helemaal waargemaakt, maar daar hebben ze nog een beetje tijd voor. (lacht)"

Dat zal niet makkelijk zijn met de toenemende inflatie en staatsschuld.

SAS. "Je hoort altijd dat het in België met de staatsschuld veel erger is gesteld dan in de rest van Europa. Dat komt hoofdzakelijk omdat we bepaalde structurele uitgaven maar niet willen herbekijken, vooral in de pensioenen en de gezondheidszorg. We doen het voorts vaak echt niet slechter dan andere landen."

Moeten we gewoon een beetje positiever naar de politiek kijken?

SAS. "Iets meer positieve boodschappen zouden onze samenleving deugd doen. Deze energiecrisis is het ideale moment om te tonen dat niemand uit de boot hoeft te vallen, zolang we goede maatregelen doorvoeren en eerlijk compenseren. België staat heus niet aan de afgrond." 1

CHALLENGE TOUR IN BELGIË

Springplank naar de top

De prestigieuze club van Hulencourt is dit weekend de gastheer van de B-NL Challenge Trophy. "In 2019 beslisten we samen met onze Nederlandse collega's om elk jaar een toernooi in de European Challenge Tour te organiseren, afwisselend in België en in Nederland", zegt Philippe Delhaye, de voorzitter van de Koninklijke Belgische Golf Federatie. "Door de gezondheids crisis moesten we het evenement twee keer uitstellen. Vorig jaar werd het toernooi georganiseerd op The Dutch, het parcours in de buurt van Amsterdam. Deze keer zijn wij aan de beurt." De Challenge Tour is de tweede divisie van de Europese professionele golfsport. In de eerste plaats wil die jonge spelers een springplank naar de elite aanbieden. "Daarom vinden wij het zo belangrijk dat België op de kalender van deze Tour staat: om onze professionele spelers te helpen klimmen in de hiërarchie", vervolgt Delhaye. "De Challenge Tour was bijvoorbeeld heel belangrijk voor de carrière van Nicolas Colsaerts, Thomas Pieters en Thomas Detry." Dankzij de Soudal Open op Rinkven en de Mithra Ladies Open in Naxhelet stond ons land dit jaar al twee keer centraal in de Europese golfsport.

In beide gevallen ging het om toernooien die met privé geld werden gefinancierd. In het geval van de B-NL Challenge is de federatie verantwoordelijk voor het budget van ongeveer 375.000 euro, waarvan 250.000 als prijzengeld. Philippe Delhaye: "Onze missie is golf van onder tot boven te promoten. Dankzij dit toernooi kunnen 25 Belgische spelers zich in hun categorie meten met hun Europese collega's en kunnen ze dus punten pakken in de rankings. Maar bovenal doen ze erg nuttige ervaring op. Zo kun je als speler sneller groeien." België heeft een aantal professionele spelers die de ambitie hebben om door te groeien naar het niveau van het trio Pieters-Detry-Colsaerts – naar

JEAN DE WOUTERS is net profspeler geworden.

de top dus. Christopher Mivis, Kristof Ulenaers, Alan De Bondt, Yente Van Doren, Jean de Wouters, James Meyer de Beco en Arnaud Galand zijn maar een paar namen. De Challenge Tour is ongetwijfeld de snelste manier om dat doel te bereiken. Hulencourt zet zijn beste beentje voor om. Het prachtige parcours van Vieux-Genappe is de voorbije jaren gerenoveerd. Vandaag is het een van de beste en meest uitdagende banen van het land. 1 MIGUEL TASSO

JACKPOT VOOR RORY MCILLROY

De 33-jarige Rory McIlroy won de FedEx Cup al in 2016 en 2019. Nu heeft hij het evenement voor een derde keer op zijn palmares gezet. Dat deed de Noord-Ier met een onwaarschijnlijke overwinning in deze play-offs, die de top-dit laatste toernooi waren toegekend, had de

Amerikaan tien punten voorsprong. Maar McIlroy pakte uit met groots vertoon en kwam geleidelijk terug, om op de laatste en beslissende dag genadeloos toe te slaan. McIlroy, die dit seizoen ontgoocheld was met zijn prestatie in de vier majors,

maakte zijn seizoen op die manier nog goed. De Noord-Ier mocht naar huis met de cheque van 18 miljoen dollar voor de winnaar van het eindklassement in de PGA Tour. McIlroy is een van de grote ambassadeurs van deze Tour, in de strijd tegen de LIV Invitational.